

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Mihail S. Gorbačov imel prvi daljši intervju za ameriško televizijo — Odločno branil sovjetske vrednote — Optimističen glede možnosti izboljšanja odnosov z ZDA

MOSKVA, ZSSR — Sinoči je NBC televizija prenašala enourni intervju, ki ga je imel s sovjetskim voditeljem Mihailom Gorbačovom napovedovalec Tom Brokaw. To je bil prvič, da je Gorbačov privolil v tak ločen intervju. Brokaw ga je vprašal predvsem o možnostih za nadaljevanje procesa izboljšanja odnosov z ZDA in sicer v obliki novih sporazumov na področju omejevanja oboroževalne tekme. Gorbačov je rekel med drugim, da ne vidi, zakaj ne bi mogle ZDA in ZSSR doseči sporazuma, po katerem bi vsaka stran uničila do 50 odstotkov svojih medcelinskih raket z jedrskimi konicami. Nekateri sovjetski predstavniki so omenili možnost, da bi lahko Reagan in Gorbačov podpisala tako pogodbo ob pričakovanem Reaganovem obisku v ZSSR prihodnje leto. Sovjetski voditelj je bil bolj pasiven do sporne Reaganove Strateške obrambne iniciative oz. »Vojne zvezd«. Priznal je celo, da sovjetski raziskovalci tudi delajo na tem področju, poudaril pa je, da sovjetska stran ne bo prva začela pošiljati jedrske orožje v vesolje, vendar bo ustrezno reagirala na ameriške ukrepe v tem oziru.

Brokaw je omenil zaskrbljenost mnogih zahodnoevropskih držav, da bo ZSSR imela po podpisu ob obisku Gorbačova v ZDA prihodnji teden pogodbo med velesilama o odstranitvi iz evropske celine vseh raket srednjega in kratkega dosega očitno vojaško premoč v konvencionalnem oz. nejedrskem orožju. Gorbačov je odgovoril, da je njegova država pripravljena na pogajanja tudi o tem in da bi na takih pogajanjih zavzela spravljalivo stališče, ki bi lahko ob prav tako spravljalivem gledanju NATO držav vodila do zadovoljive rešitve.

O Afganistanu je Gorbačov rekel, da je pripravljen o tem govoriti konkretno z Reaganom, vztrajal pa je pri stališču, da so bile sovjetske čete »povabljene« v Afganistan od tamkajšnje vlade. Brokaw se je dotaknil kočljivega vprašanja o tem, da Sovjeti preprečujejo emigriranje Judov in drugih sovjetskih državljanov. Gorbačov je rekel, da oblasti skušajo reševati take primere, da pa je vzrok, zakaj nekateri ne smejo emigrirati, v tem, da vedo tajnosti, ki bi jih lahko posredovali zahodnim obveščevalnim agencijam. Gorbačov je dejal pri tem, da zunanje agitiranje glede emigriranja je vmešavanje v sovjetske notranje zadeve in njegova država ne bo klonila pod takšnimi pritiski.

V svojih odgovorih na vprašanja Brokawa, je bil Gorbačov videti spreten politik, vidna razlika od njegovih prednikov. Branil je odstranitev njegovega nekdanjega sodelavca Borisa Jeljcina, ki je zagovarjal hitrejšo uredničevanje reformnega programa, s katerim je Gorbačov sicer ključno povezan, kot želi ostalo sovjetsko vodstvo, obenem pa je odločno poudaril, da čeprav takšnega »avanturizma« kot je bil Jeljcinov ne bodo v SZ trpeli, tudi ne bodo dovolili zmage tkim. »konservativne« struje, ki reformnemu programu nasprotuje.

Sovjetski predstavniki so dali vedeti, da bo intervju v celoti prenašan po sovjetski televiziji in tudi objavljen v vodilnih časopisih. Tako bodo imeli tudi navadni sovjetski državljani priliko videti, kako je Gorbačov odgovoril na vprašanja neodvisnega novinarja o nekaterih za SZ kočljivih zadevah.

Poljaki na referendumu zavrnilo program ekonomskih in političnih reform, ki jih je predlagal režim — Volitve brez pomena

VARŠAVA, Polj. — Poljski volivci, ki so imeli preteklo nedeljo prvo priliko v zadnjih 41 letih glasovati svobodno da ali ne glede reformnega načrta, ki ga je predlagala njih vlada, so ta načrt zavrnilo. Dobra tretjina vseh odraslih Poljakov je referendum ignorirala, kot je sicer priporočalo prepovedano delavsko gibanje Solidarnost. Od tistih, ki so šli na volišča, je dvotretjinska večina sicer glasovala za vladni načrt. Ker pa je ta večina predstavljala le 44,2% vseh odraslih Poljakov, je referendum propadel.

Predlagane reforme so vključevale med drugim povprečno povišanje cen prihodnje leto za okrog 40%, v tem pa povišanje hrane in drugih življenjskih potrebščin kar za od 110 do 200 odstotkov. Reforme so tudi govorile o demokratizaciji političnega sistema. Izid referenduma potrjuje, kako globoko usidrano je nezaupanje Poljakov do njihovega režima. Predstavniki vlade so dejali, da enostavno ne smatrajo referenduma kot poraz. Poudarjajo, da se bodo predlagane reforme vseeno uresničevale, le počasneje.

— **Kratke vesti** —

Atlanta, Ga. — Kubanski jetniki, ki kontrolirajo zvezni zapor v tem mestu in imajo 90 talcev, še vedno nočejo pristati na kompromisno rešitev, podobno tisti, ki so jo sprejeli kubanski jetniki v zaporu v Louisiana, ki so se predali in izpustili vse talce. Kubanci, ki niso ameriški državljani, se bojijo prisilne vrnitve na Kubo. Pogajanja še trajajo, predstavniki vlade pa menijo, da imajo premoč med uporniki skrajneži, ki preprečujejo rešitvi. V kolikor je znano, so vsi talci živi in jetniki z njimi dobro ravna.

Port-au-Prince, Hajti — Vladajoča vojaška junta je preteklo nedeljo odločila, da napovedanih predsedniških volitev ne bo, ker zaradi anarhije v deželi bi volivci ne bili varni. Oboroženi pristaši strmoglavljenega Duvalierjevega režima so napadli volišča in ubili samo v soboto in nedeljo najmanj 34 ljudi, 75 pa ranili. Očividci vedo povedati, da so v napadih sodelovali tudi vojaki. Ameriška vlada je takoj po ukrepu junte ustavila vso vojaško pomoč Hajtiju in tudi več vrst druge ekonomske pomoči.

Seoul, J. Ko. — Reševalci so našli razbitine južnokorejskega potniškega letala tipa Boeing 707, ki je treščilo na tla blizu tajsko-burmeške meje preteklo nedeljo. Na letalu je bilo 115 potnikov in članov posadke. Nihče nesreče ni preživel. Danes so policisti aretirali dve osebi, ki sta letalo zapustili ob zadržanju pristanku pred nesrečo. Prva poročila pravijo, da sta ali Japonca ali Severnokorejca in sta skušala napraviti samomor z zastrupitvijo takoj po aretaciji, vendar jim ni uspelo. Preiskovalci sumijo na podlagi tega, da je do nesreče prišlo zaradi poskusa ugrabitve ali namerne sabotaže.

New York, N.Y. — Včeraj je vrednost delnic na newyorški borzi padla za 4%, na mednarodnih denarnih trgih pa je dolar padel na najnižjo vrednost napram japonskemu jenu in zahodnonemškemu marku v povojni dobi. Osrednje banke zahodnih držav skušajo danes dolar podpirati, vendar menijo finančniki, da bodo poskusi kratkotrajni.

Chicago, Ill. — Včeraj je bil pogreb 65-letnega chicaškega župana, črnca Harolda Washingtona, ki je umrl preteklo sredo.

Iz Clevelanda in okolice

Miklavževanje—

Slov. šola pri Sv. Vidu vabi na miklavževanje to nedeljo ob 3. pop. v cerkveni dvorani. Starši se bodo lahko pogovorili s sv. Miklavžem od 12h dalje v društveni sobi, od tiste ure dalje bodo prodajali tudi domače krofe.

Tudi pri Mariji Vnebovzeti—

O miklavževanju Slov. šole pri Mariji Vnebovzeti lahko berete na str. 2.

LILIJA ima sestanek—

Dramatsko društvo Lilija ima mesečni sestanek v ponedeljek, 7. decembra, ob 8h zv. v Slov. domu na Holmes Ave.

Novi grobovi

Rose Maurich

V ponedeljek, 30. novembra, je po kratki boleznii umrla 87 let stara Rose Maurich z Morris Ave., rojena Gombač v Hrušici, Slovenija, od koder je prišla v Cleveland l. 1923, vdova po l. 1980 umrlem Franku, mati Frances (Mrs. Richard) Tavenier in Lillian (Mrs. John) Zak, 4-krat stara mati, 6-krat prastara mati, sestra Louise Cecchet (Francija) in Frances Corsi (Italija), članica ADZ št. 6, SZZ št. 14 in SNPJ št. 158. Pogreb bo iz Želetovega zavoda na E. 152 St. v četrtek, 3. decembra, v cerkev Naše Gospe Karmelske dop. ob 9.30 in od tam na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo jutri, v sredo, pop. od 2. do 5. in zv. od 7. do 9.

Steve Lokar

V ponedeljek, 30. novembra, je umrl Steve Lokar, mož Jean, roj. Pugel, oče Jean Krupa, stari oče Stephana, brat Alme Milic, Louis in Milana (pok.). Pogreb bo iz Brickmanovega zavoda na 21900 Euclid Ave. v četrtek, 3. decembra, v cerkev sv. Roberta dop. ob 10. in od tam na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo danes in jutri popoldne od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

Angela M. Leskovic

V soboto, 28. novembra, zvečer je v prometni nesreči v Euclidu umrla 80 let stara Angela M. Leskovic, rojena Gole v Clevelandu, zadnjih 30 let pa živeča v Willowicku, žena Williama F., sestra že pok. Mary Sadar, Anthonyja in Anne Celesnik, teta in prapeta, zaposlena kot šivilja pri Fisher Body obratu GM na Coit Rd. 37 let, do svoje upokojitve l. 1966, članica društva sv. Agneze št. 139 Katoliških vitezev Ohia. Pogreb bo iz Grdinovega zavoda na Lake Shore Blvd. danes, v cerkev sv. Štefana bizantinskega obreda v Euclidu dop. ob 10.

(dalje na str. 8)

Srečanje s škofom Pevcem—

Ta petek bo v semenišču Borromeo, 27800 Euclid Ave., srečanje s škofom Pevcem, ki ga prireja Slovensko ameriški kulturni svet. Maša bo ob 7h zv. ob sodelovanju Fantov na vasi in Glasbene Matice. Po maši sprejem in krajši program. Vstopnine ni. Pridite!

Skupno sv. obhajilo—

Oltarno društvo sv. Vida bo imelo to nedeljo pri sv. maši ob osmih zj. skupno sv. obhajilo. Popoldan ob 1.30 bo kratak sestanek, združen z božičnico v Slovenski sobi. Vse članice lepo vabljenje.

Seja—

Podr. št. 14 SZZ ima sejo danes zvečer ob 7h v SDD na Recher Ave.

Prodaja krofov—

To soboto bo v društveni sobi pri Sv. Vidu običajna prodaja krofov.

Slovenska pisarna sporoča—

Na zalogi imamo še slovenske družinske pratike 1988, 169 strani zanimivega slovenskega branja. Cena \$3.70, po pošti \$1 več. Prav tako imamo zlozljive slovenske božične voščilne karte, cena 40 centov. Lepo božično darilo je nova knjiga »Prikazovanje Fatimske Gospe«, cena \$9 plus \$1 poštnine. Pred božičem bo Slovenska pisarna uredila vse račune z Argentino. Kdor ima kaj za poravnati, prosimo, da to čimprej uredi v Slov. pisarni na 6304 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103 - tel. 881-9617

Predaval bo—

Prihodnji teden bo na osebnem obisku v Clevelandu prof. dr. Zdenko Roter, redni profesor Fakultete za sociologijo in politične vede na ljubljanski univerzi. Dr. Roter je bil med vojno partizan in je imel razne funkcije tudi po vojni. Zadnja leta se pa zanima za položaj Cerkev v Sloveniji in ima predavanja tudi v slovenskih semeniščih. O tej tematiki je tudi objavil več člankov in drugih del. Prihodnji ponedeljek, 7. decembra, bo imel predavanje v Murphy sobi Študentskega centra na univerzi John Carroll na University Hts. Predavanje se bo pričelo približno ob 8.15 zvečer. Prihodnji torek dopoldne ob 11. bo pa predaval v sobi 1947 stolpnice Rhodes na univerzi Cleveland State. Obe predavanji sta odprti javnosti.

VREME

Oblačno danes z možnostjo naletavanja snega. Najvišja temperatura okoli 34° F. Oblačno in hladno tudi jutri, z najvišjo temperaturo okoli 32° F. V četrtek deloma sončno, z najvišjo temperaturo okoli 37° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 012400)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian EditorAmeriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich, Frank J. Lausche
American Home Slovenian of the Year 1987: Paul Košir**NAROČNINA:**

Združene države:

\$36 na leto; \$21 za 6 mesecev; \$18 za 3 mesece

Kanada:

\$45 na leto; \$30 za 6 mesecev; \$20 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$48 na leto; za petkovo izdajo \$28

Petkova AD (letna): ZDA: \$21; Kanada: \$25;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$28

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$36.00 - year; \$21.00 - 6 mos.; \$18.00 - 3 mos.

Canada:

\$45.00 - year; \$30.00 - 6 mos.; \$20.00 - 3 mos.

Foreign:

\$48.00 per year; \$28 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$21.00 - year; Canada: \$25.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published Tuesday & Friday except 1st 2 weeks in July & the week after Christmas

No. 89 Tuesday, December 1, 1987

Resnica o oktobrski revoluciji po sedemdesetih letih

V Moskvi so slovesno obhajali 70-letnico oktobrske revolucije, tj. boljševiške revolucije. Tudi po ostalem svetu so se spomnili te obletnice, saj pomeni zmago komunistične partije v Sovjetski zvezi in nastanek najbolj krute revolucije in ene najhujših diktatur v zgodovini.

Sto ocenjo se ne bodo strinjali ne samo partijci, temveč tudi zelo številni drugi občudovalci Sovjetske zveze in njenega sistema. Toda dejstva ostajajo dejstva, četudi so jih do sedaj na vse načine prikrivali in opravičevali. Komunistična revolucija v Rusiji je zahtevala največje število žrtev v zgodovini in jih zahteva še danes. Poleg tega je sovjetski režim najbolj diktatorski režim, kar jih pozna zgodovina.

Glavni akter v oktobrski revoluciji v Rusiji je bil Vladimir Iljič Uljanov ali Lenin. Ta mož je najbrž bil prvi »poklicni revolucionar« v zgodovini. Saj je celo življenje posvetil pripravi revolucije in nazadnje njeni zmagi. Rojen leta 1870 v Simbirsku (Kazan) je doživel, da so mu brata Aleksandra obsodili na smrt zaradi atentata na carja Aleksandra III. To je nanj tako vplivalo, da se je ves posvetil pripravi revolucije in končno tudi zmagal.

Lenin spada med intelektualce, saj je dokončal univerzo v Petrogradu, toda kakega poklica ni nikoli vršil, temveč vedno živel za revolucijo. Kot takega ga je preganjala ruska policija in je bil za tri leta pregnan v Sibirijo (1897-1899). Ko se je vrnil na svobodo, je kmalu odšel v inozemstvo in od tam vodil delo za revolucijo. Veliko je pisal in študiral. V svojih spisih je postavljaj temelje za kasnejšo revolucijo. To si je zamislil kot opravilo manjše skupine vojaško discipliniranih poklicnih revolucionarjev pod centralnim vodstvom, ki se polasti oblasti in se okliče za avantgardo delavskega razreda. Pri izvedbi revolucije se lahko poslužuje pomoči drugih skupin delavcev in kmetov, ne pa intelektualcev, toda oblast mora biti in ostati pri »avantgardi«, pri partiji in njenem centralnem vodstvu. Tako si je Lenin revolucijo zamislil, tako jo je izpeljal in tako so jo po njegovem zgledu izpeljali kasneje tudi drugod po svetu; tudi v Sloveniji.

Ko človek gleda na oktobrsko revolucijo v Rusiji, ne more kaj, da bi se ne ustavil pri nekaterih »čudnih« naključjih, brez katerih bi revolucije ne bilo. Prvo tako naključje je to, da Avstrijci Lenina ob začetku prve svetovne vojne niso internirali kot toliko drugih tujih državljanov, temveč so mu dovolili, da je odšel v Švico. Julija 1914 je namreč Lenin bival v Krakovu. Po krajši aretaciji je lahko odšel v Švico. Do vojne je takoj zavzel osebno stališče: širil je prepričanje, da je prav, če bo Rusija premagana. V ta namen je podtalno tudi delal propagando s svojimi spisi in članki med ruskimi vojaki na fronti.

Ko je živel v Švici s svojo tovarišico Nadjo Krupskajo, je zvedel, da je v Rusiji nastala revolucija, tkim. februarjska revolucija. Izvedli so jo menjševiki ter intelektualci. Odstavili so carja, razglasili demokracijo in sklicali začasni demo-

Miklavževanje Slovenske šole pri Mariji Vnebovzeti

CLEVELAND, O. — Pravkar smo praznovali Zahvalni dan in že smo pred praznikom otroškega svetnika sv. Miklavža.

Otroci Slovenske šole pri Mariji Vnebovzeti v Collinwoodu se soboto za soboto pripravljajo pod spretno roko g. Rudija Kneza za dostojen sprejem sv. Miklavža. Zopet bo uprizorjena vedno lepa opereta dr. Geržinčiča »Miklavž prihaja«. Angelci nam bodo zapeli in zarajali in peklenska drhal se bo repenčila.

Miklavževanje bo to nedeljo 6. decembra ob 3. uri popoldne v šolski dvorani. S svetnikom se bo mogoče pogovoriti od 2. ure naprej pod staro cerkvijo.

Ko opazujemo otroke, ki se približujejo svetniku, nas misli popeljejo nazaj v tista lepa, brezskrbna leta, ko smo sanjali o dobroti tega svetnika. Naj nas tudi letos popelje skupno z otroci v svet dobrote in ljubezni, želi in vabi

Odbor staršev

Jolietski pozdrav mariborskemu pastirju

CHICAGO, Ill. - Prijazni Joliet pri Chicagu je bil v soboto, 21. listopada, spet na nogah. Če se živahnost tega mesteca meri po zasedbi Jožefove dvorane (St. Joseph Hall), ki je bila nabito polna, ob nekem svatovanju, je že s tem potrjena tamkajšnja razgibanost.

Vendar se je en del meščanov ločil od hrupnega veselja in se zbral v tihem, prazničnem poslopju, na mehkih preprogah in v klopih cerkve sv. Jožefa.

Kdor prvič vidi notranjost tega hrama, bo onemel ob prijazni svetlobi zidov, svetilnikov, oltarja in arhitekture. Pravijo, da je ena najstarejših ameriških cerkva. Zato njen svež izraz vzbuja posebno spoštovanje do takratnih stavbenikov. Dober okus pač ne zastareva.

Kaj je gnalo meščane in okolne Slovence v to tajinstveno ladjo, ob tej uri, ko so že vsi znovovi utihnili? Pač nekaj neobičajnega: eno srečanje s prijateljem, dostojanstvenikom in pastirjem. Da bi mu izrekli dobrodošlico, ker je prišel od daleč, izpod pravljicega Pohorja, iz sončnih Slovenskih gor in žitorodnega Prekmurja, njegove zibelci.

Sprejeli smo ga, redkih besed, pomembnih, ki so jih že davno izbrali literati, za mehčanje src in dviganje poguma; z nagibi Vilharja, Ipavca, Špendova, Foersterja, Sattnerja in Kosi-ja, občutno prepletenimi z blagoslovom škofa Slomška. Se pravi, dočakala ga je — pred prelestnim žrtve-

kratični parlament ali dumo. Vlado je vodil Kerenski. Vest je Lenina iznenadila. Takoj je začel misliti na povratek v Rusijo. Toda kako priti tja? Francija, zaveznica Rusije, mu je prehod po svojem ozemlju prepovedala. Tu se je pojavila Nemčija. Neki ruski Jud, dolgoletni Leninov znanec, po imenu Israel Helfand, s partizanskim imenom Parvus, star revolucionar, a velik bogataš in v dobrih stikih z nemškim veleposlanikom v Carigradu, je prepričal nemški generalni štab, da bi bilo za Nemčijo ugodno, če bi v Rusiji nastal še večji kaos, kot ga je povzročila februarjska revolucija, saj se je vojna kljub temu nadaljevala. Mož, ki bi utegnil tak kaos povzročiti, da je Lenin v Švici. Zato se je lepega dne pojavil pri Leninu v Zürichu in mu razložil, da so Nemci voljni mu dati prost prehod čez Nemčijo. To se je zgodilo 9. aprila 1917. V posebnem zapečatenem vagonu so dobili prostor Lenin, Krupskaja, Karel Radek in še kakih 30 drugih revolucionarjev. Zgodovinarji trdijo, da je cesar Viljem oskrbel Lenina tudi z veliko vsoto denarja. Skoz Nemčijo so se Lenin in tovariši pripeljali do pristanišča Sasanitz ter se vkrkali na švedsko ladjo »Regina Victoria«, ki jih je prepeljala v Petrograd. To je bilo drugo »čudno« naključje v prid-revoluciji.

(Nadaljevanje na str. 4)

prostorih, z družabnim razpletom in sproščeno domačo pesmijo.

Dostojanstvo skromnosti

Škof Smej je naše gore list, korenjak, tihe, toda trdne hoje. Ni prišel opazovat, marveč delovat. Zanj ne bo počitka, temveč le srečanja z odtenki tukajšnjega povprečja. Približeval se nam bo, da bi oživel miselnost, ki bi se naj obudila pred božičnimi prazniki: Naj izprašamo svojo globino in dopovemo svojim nagibom, da je Advent čas osebnega zatajevanja, žrtve in pokore.

Od postaje do postaje bo hodil, ne kot škof, ampak kot služabnik Kristusov; da bi Njemu pripravil pot na Zemljo; zato naj ne bo na njej Herodov. Rešenik ne bo iskal dobre postrežbe, ampak čistih src, ki dojemajo Njegovo zapoved, ljubezen do bližnjega, kot svoje življenjsko napotilo.

Koliko pogojev nam manjka, da se ne moremo spustiti na to elementarno podlago? To bo skušal dognati vrli poslanec iz Maribora in spokoriti našega človeka; z modrostjo, ki sloni na osebni skromnosti. Koliko več je potrebno za našo osebno srečo, prav sedaj, ko bo On položen na revno slamo?

Ta hoja med nami mu jedva utegne biti lahka, dasi ne bo izrazitih spotik. Pogrešal bo naše navzočnosti. Saj se odtegujemo takim besedam, iskaje svojih poti. Najrazličnejši vzroki »opravičujejo« naše pehanje za materialno osnovo kot rešilno.

Ali pa bomo, izjemno, tokrat prisluhnilni njegovi besedi?

Tega mu želimo, vdanemu pastirju; saj bi morda razvilo najbolj daljnosežne posledice za naš blagor. Privoščimo mu tudi zadoščenje, ki bi ga zajelo ob prepričanju, da ni zaman preskočil burni ocean.

Naj torej nebeški Oče blagoslovi vsa njegova pota!

Skamelj

Božičnica Kluba upokojencev Slovenske pristave

CLEVELAND, O. - Po nad vse uspešnih »kolinah« v začetku oktobra je večina udeležencev bila mnenja, naj bi klub večkrat organiziral podobna srečanja, kjer bi člani v prijetni družbi lahko preživeli nekaj ur v prijateljskem pomenku in razvedrilu.

Da ustreže želji članstva vabi klub vse člane in njihove žene, oziroma može na božičnico v sredo, 9. decembra, ob 2. uri popoldne v Baragovdom na St. Clair Ave. Za prigriček po poskrbljeno. Člani pa se naprošajo, da prinesejo nekaj peciva.

Med drugim se bomo na tem srečanju pomenili tudi o nadaljnjem delu kluba, predvsem o sestankih, morebitnih prireditvah, izletih prihodnje pomlad in podobno. Predlogi in nasveti članov so dobrodošli. Odbor je namreč mnenja, da je za uspešno delo kluba po-

(dalje na str. 3)

Sodniku Ivanu Levičarju v spomin

MILWAUKEE, Wis. - Kar neverjetno in boleče je pomisliti, da pišem sodniku Ivanu Levičarju v slovo in spomin. V mrzlem novembrskem ponedeljku (23. nov. 1987) smo se poslovili od zavednega Slovenca Ivana Levičarja, ki je v 77. letu starosti omahnil v smrt v četrtek 19. novembra 1987 v Memorial bolnici na West Allisu.

Na mrtvaškem odru je ležal v nedeljo, 22. novembra, zvečer v pogrebnem zavodu Alstadt. Veliko število prijateljev, Triglavanov, in članov Tabora so se prišli posloviti od pokojnega Ivana. Duhovni vodja dr. rev. Jože Gole je zvečer v pogrebnem zavodu zmolil rožni venec. V imenu društva Triglav se je z molitvijo poslovil Frank Menčak, v imenu Tabora z molitvijo Janko Limoni, Lojze Galič pa mu je poklonil sledeče misli:

»Pred nami leži v večnem spanju rojak in bivši ljubljanski ter mariborski sodnik, zaveden Slovenec, katoličan, in odločen nasprotnik rdeče zastave, srpa in kladiva. Pokojni Ivan Levičar je po dolgotrajnih bolezenskih težavah in trpljenju v četrtek, 19. novembra 1987, umrl in se na hitro poslovil od svoje družine, sorodnikov in prijateljev.

Pokojni Ivan je bil eden izmed naših, ki je, čeprav v svobodi in blagostanju, globoko v srcu trpel ob spominu na bolečo izgubo rojstne domovine in izgube svojega poklica. Z njegovo smrtjo se je zdaj odtrgal od nas — in z njim je odtrgan del naše slovenske in domobranske skupnosti v Milwaukeeju. Danes v Ameriki vemo, da je vsak naš človek kos slovenske skupnosti, in ob smrti vsakega našega rojaka in rojakinje, je tudi nas manj. Predvčerajšnjim je navček turobno zaklenkal Ivanu Levičarju, danes, jutri, pojutrišnjim lahko zaklenka navček Tebi, meni, klenka nam vsem! Zato bodimo pripravljani na to klenkanje navčka, kot je bil pripravljen pokojni Levičar, ki je polovico njegovega življenja preživel v rojstni domovini Sloveniji in polovico v Ameriki, katere državljan je tudi bil.

Pokojni Ivan Levičar se je rodil v Ljubljani ob obronkih rožniških in šišenskih hribov, skoraj na robu Ljubljanskega polja. Tu mu je teklo otroštvo, mladost in študentovska leta, katere je z odličnim uspehom na ljubljanski univerzi končal pravne študije. In ravno ko je nastopil, še kot mlad sodnik na ljubljanskem in kasneje na mariborskem sodišču, že je iz-

bruhnila druga svetovna vojna in komunistična revolucija. Ob koncu vojne se je moral kot zaveden Slovenec in antikomunističnega mišljenja, s ti-sočimi drugimi, podati na trnjevo pot begunskega življenja v Avstriji.

S prihodom v Ameriko, v mesto Milwaukee, se je takoj zaposlil, sicer ne v njegovi pravni stroki, marveč v stroki ustvarjanja transformatorjev pri podjetju Sorgel Electric Co. S pridnimi rokami si je ustvaril dom in družino. V zakonskem življenju mu je njegova pridna in skrbeča žena Anica povila sina Jankota, ki je danes tudi že mož žene Patricijes in oče številne družine. Pokojni Ivan je bil ponosen na svojo družino, na vnучke, ponosen na svoj dom med drevesi, kjer je zadnja leta v pokoju z veseljem opravljal domača vrtnarska dela. Izredno je spoštoval in cenil pokojnega ljubljanskega škofa dr. Rožmana in domobranskega generala Rupnika.

V žalostnem mesecu novembru, ko vse oveni, ko se narava pripravlja k zimskemu počitku, je Bog poklical k sebi rojaka Ivana Levičarja, ovenelo in odpovedalo mu je srce!

Pokojni Ivan je bil človek, ki si je rad spominjal svojih mladostnih, starokrajskih let, ki so mu pomenila sončno stran njegovega življenja. Rad je imel veselo družbo in večkrat je v razgovoru povedal kako pikro, in tudi kako žaljivko, a bil je v srcu dobričina, hitro spravljiv in sovražil ni nikogar. Bil je zaveden Slovenec, faran Sv. Janeza Evangelista, član S.K.D. Triglav in tudi član DSPB Tabora, v imenu katerega Ti izrekam zadnji slovenski domobranski pozdrav: Bog-Narod-Domovina!

Počivaj v miru in lahka naj Ti bo ameriška gruda, pogrešali Te bomo do konca naših dni. Njegovi družini in sorodnikom naše globoko sožalje.

Pogreb je bil v ponedeljek, 23. novembra, iz pogrebnega zavoda Alstedt. Žalno sv. mašo je v tem zavodu dop. ob 10. uri daroval rev. dr. Jože Gole, ki je imel tudi zelo pomembno pridigo in ganljiv nagovor pred krsto pokojnika. Pevski zbor pod vodstvom Mary Bregantove je pel med mašo, po maši pa so Ivanu v slovo pevci in pevke zapeli žalostno »Vigred se povrne...«

Avtomobilski sprevod se je ob veliki udeležbi pogrebcev razvil proti pokopališču Mt. Olivet. Med potjo se je sprevod za trenutek ustavil, da se je rajni Ivan pred svojim lepim domom in vrtom za vedno poslovil. Pri odprtem grobu se je z molitvijo poslovil dr. Gole, nato še žalujoča družina in številni pogrebci. Počivaj v miru in Bog naj Ti bo, kot sodniku, pravičen sodnik!

Mariborski škof dr. Jože Smej v Milwaukeeju

Mariborski pomožni škof dr. Jože Smej je pred kratkim

s tridnevni obiskom počastil faro sv. Janeza Evangelista in vse rojake in rojakinje v tem mestu. Ker povečava cerkve sv. Janeza Evangelista še ni dokončana, je škof Smej maševal kar v lepo okrašenem šolskem razredu. Pri vseh mašah je škof pridigal v sladki, sončni slovenščini.

Društvo Triglav mu je v torek, 25. novembra, po škofovi maši v spodnji cerkveni dvorani, priredil pozdravni večer, katerega se je udeležilo lepo število naših ljudi. Vse priprave za sprejem škofa Smeja in za pozdravni večer so bile v rokah postavnega kaplana pri Sv. Janezu, štajerskega rojaka p. Petra Jakopeca. V imenu Triglava je pozdravil škofa predsednik Jože Kunovar, članica Helenca pa mu je pripela na prsi lepo rdečo rožico. Pozdravnega večera se je udeležil tudi župnik fare sv. Janeza rev. Lovrenc Grom. Za povečerek je preskrbela kot vedno rojakinja Marija Coffeltova.

Škof Smej se je za pozdrave in gostoljubje pristrčno zahvalil. V svojem govoru je škof vsem našim ljudem izročil lepe pozdrave vseh slovenskih škofov. Nanizal je tudi, da v Sloveniji pri prenavljanju ali zidanju novih cerkva, odgovorni ljudje zaidejo v finančne stiske. Zato so naprošeni naši verniki širom Amerike za vsako možno denarno pomoč. Društvo Triglav in potem posamezniki v razgovoru s škofom Smejem so s svojimi darovi na lep način ustregli njegovi prošnji. Upamo, da je bil mariborski pomožni škof dr. Jože Smej zadovoljen s sprejemom in želimo, da bi odnesel iz ameriške celine najlepše vtise.

A.G.

Slovo od župnika, g. Janeza Dolšina

GILBERT, Minn. - Na prvi petek v novembru je nenadoma preminul č.g. Janez Dolšina. Zvečer je odšel k počitku kakor druge dneve, zjutraj pa se je zbudil v Večnosti. Odpoklical ga je Gospod: »Pridi moj zvesti služabnik, odpocij se pri meni.«

G. Janez je bil star 78 let. Kljub temu, da je pred par meseci prestal težko operacijo v glavi, se je že kar dobro počutil in moči so se mu vračale. Vendar smrt ga je našla takorekoč sredi dela za svoje župljane v Mt. Iron, kamor je prišel šele letošnje poletje.

Bil je rojen 21. avgusta 1909 v Podsmreki pri Velikih Laščah. V mašnika je bil posvečen 8. julija 1934 v Ljubljani. Prve kaplanske službe je vršil v Moravčah, Vodicach in Smledniku na Gorenjskem. Bil je poznan kot izreden mladinski voditelj kjer je svojo službo vršil. Posebno so mu bili pri srcu fantovski odseki. Zlepa ni manjkal pri naših okrožnih sejah fantovskih sestankov v Grobeljskem društvenem domu.

Leto 1948 ga je z mnogimi vred privedlo v Sev. Ameriko. Emigriral je iz Italije, kjer je za slovensko skupnost mnogo dobrega napravil v tistih štirih letih povojnega begunstva.

Odšel je — prijatelj

Ali si kdaj že resno premislil, kaj pomeni beseda prijatelj? Navao imamo kmalu reči komu prijatelj in ga tudi imeti za prijatelja. Če nam je kaka oseba prijetna in se z njo dobro razumemo, smo radi v njeni družbi, nas povabi, naj v javnem lokalno prisedemo in nas celo povabi na svoj dom in tam prijazno pogosti — vse to so prijetni odnosi in ljubeznivi stiki. Takega človeka radi imenujemo prijatelja, kar je lepo in prav, vendar to ni globoko nagnjenje biti ob tebi in ti nuditi usluge in pomoč v vsakem času in v vsakem položaju. »Zlato se preskuša v ognju, pravo prijateljstvo v nesreči,« pove naš pregovor.

Umril mi je tak prijatelj in jaz jokam za njim. Inženir-arhitekt Simon Kregar je za vedno odšel in meni je bridko pri srcu. Ko me je bila zavratna bolezen vrgla na bolniško posteljo in so zdravniki po vrsti, vsak z drugačno diagnozo, na celi črti odpovedali, eden je vpričo mene izrekel besedo »terminal«, pa nobeden nič ukrenil, se je na mojem domu pojavil prijatelj Simon. »Simon,« sem ga pozdravil, »umrl bom.« On pa: »Kaj še! Pripeljal ti bom zdravnika, ki je velik strokovnjak za diagnozo zahrbtnih bolezni. On bo odločil, kaj ukreniti, da se ti ohrani življenje. Jutri bova tu.«

In sta res bila. Še isti večer sem se znašel v bolnici, kjer je imel Simonov zdravnik dobrega kolego, kateremu je navedel izid svoje zdravniške preiskave in me priporočil za takojšnjo proceduro. Ko so v bolnici z vsemi mogočimi aparati ugotovili isto diagnozo, so me položili na operacijsko mizo in mi v štiriurni operaciji rešili življenje.

Ce bi ne bilo Simona, ne bi bilo teh vrstic, ki mu jih pišem v hvaležen spomin. Danes sem jaz po mnogih letih še živ, Simon pa je mrtev. Kako nedoumljivi so ukrepi Gospodarja nad življenjem in smrtjo slehernega človeka! Odloča po svoji volji in pokliče, ko se nam zdi, da je prezgodaj, da je narejena velika škoda tistim, ko smo še ostali. Da je Simona Kregarja, velikega umetnika, zelo škoda, ne samo v arhitekturi, marveč tudi v ostalih panogah umetnosti in kulture, ni nobenega dvoma. Da ga je škoda kot prijatelja v zgoraj opisanem svojstvu, pa vem jaz, ki ga bom v še preostalih dneh življenja bridko pogrešal. A nekaj vem in mi je v tolažbo: Simon je že dobil za zvesto in dejansko prijateljsvo bogato plačilo, ker je izpolnil največjo zapoved: »Ljubi svojega bližnjega...« Naj mu bo mehka ameriška svobodna zemlja do klica vstajenja.

Dr. Ludovik Puš

Prišel je na Gilbert v pomoč tedanjemu župniku č.g. Franku Schweigerju. Ob velikem razumevanju in ljubezni do slovenskih ljudi g. Schweigerja, je mogel z njim napraviti veliko delo za naše slovenske družine in jim dobiti potrebne sponzorje. Preko 100 slovenskih družin je našlo nov dom na Železnem okrožju. Veliko je bilo s tem dela, pa še ni miroval. Ustanovil je slovensko šolo pod okriljem tedanje Katoliške Lige v New Yorku. Otrok je že bilo tedaj blizu 40.

Na škofiji so kmalu spoznali njegove mnoge sposobnosti. Bil je prestavljen na razne fare, saj se je jeziku kmalu privadil. Poleg duhovniške službe, katero je vedno vršil zvesto, je postal tudi graditelj cerkva. Sezidal je na prvotnih lesenih cerkvicah moderne, veličastne božje hrame z dvoranami vred.

S svojimi zaslužnimi deli se je g. Janez hitro uvrstil med druge tukaj rojene slovenske duhovnike ali novodošle iz emigracije. Vsi ti so dali naši zdaj novi domovini novo lice modernih cerkva. S tem so si seveda postavili spomenik slovenskega imena še poznim rodovom, ki bodo prišli za nami.

Ta navdih, ta močna volja, da se zidajo božji hrami po Železnem okrožju je takorekoč »pomlad novih cerkva«. Pomlad, ki je preje ni bilo in pozneje ne bo več... Ob nastajanju čisto nove industrije po vsem okrožju tedaj, so kar čez noč nastale tudi nove spremembe in potrebe, katerih ni

bilo dobro zamuditi. In prav v tem so se naši slovenski duhovniki predobro zavedali, dati ljudem sodobne božje hrame. In so uspeli!

Naj h koncu poudarim to, da se je g. Janez dobro zavedal, kaj lahko naredi Bogu v čast in ljudem v pomoč v svobodni domovini, v Ameriki.

Naj bodo tudi s temi skromnimi vrsticami izražena njemu vsa zahvala naših slovenskih družin tukaj za vso njegovo pomoč, vodstvo in ljubezen, katero nam je vsa ta leta izkazoval nesebično in prijateljsko.

G. Janez! Naj Ti bo Bog bogat plačnik za vse dobro storjeno in lahka naj Ti bo ameriška zemlja.

Andrej Pučko

†Frank V. Mlinar

Dne 12. oktobra 1987 je v Western Reserve Nursing Home, kjer je bil pacient od aprila letos, umrl 68 let stari Frank V. Mlinar, upokojenec Stanspec Corp. in prej zaposlen kot prodajalski inženir pri nekdanjem Euclid Crane Co. Zanj žalujejo žena Josephine (r. August), otroci Josephine (N.Y.), Frank (Dayton, O.), major ameriških letalskih sil Anthony, Ted (N.J.), Dominic in James (Huntsberg, O.) ter Mrs. John (Mary) Brinovec, 9 vnukov in vnukinj ter brat Matt. Pogreb je bil 16. oktobra 1987 iz cerkve St. Theresa of the Child v Parmu, Ohio. K večnemu počitku je bil položen v Claridonu, kjer družina živi zadnjih 38 let.

Božičnica Kluba upokojencev SP

(Nadaljevanje s str. 2)

trebno sodelovanje in podpora vseh članov.

Naj tudi omenimo, da je parkiranje dovoljeno na parkališču pri Sv. Vidu. Torej nasvidenje 9. decembra ob 2. popoldne v Baragovem domu!

Odbor

Slovenski oporečniki in slovensko politično izseljenstvo

Pod tem naslovom je anonični »Hotimir« s posredovanjem »V. Slemensky-ja« objavil v *Katoliškem glasu* in v ponatisu tudi v *Ameriški Domovini* članek, v katerem (z zelo čudno izraženo izjemo dr. Ljuba Sirca, ki živi v Veliki Britaniji) vseprek napada in se huduje na »slovensko politično izseljenstvo«, ki ga enači z »nekdanjimi oblastniki kraljevine Jugoslavije, ... ki danes žive v emigraciji«.

Pisec tej »emigraciji« očita tri pglavitne grehe: (1) da med vojno ni bila sposobna »ukrotiti in onemogočiti redkih komunističnih skupin, ki so pod maško OF začele izvajati svoje gospodstvo na Slovenskem«, (2) da še danes »ne uspe svetu enakovredno predstaviti slovenske nacionalne svojskosti«, in (3) da je »neučinkovita« zato, ker »je ideološko silno razdrobljena«.

Kakor je vsak človek na svoj način grešnik, tako ima tudi vsaka družbena skupina svoje slabosti. Vse tri »grehe«, ki jih povojnim slovenskim političnim beguncem očita Hotimir, so le-ti v raznih oblikah in raznih merah brez dvoma storili.

Vendar pa je treba te očitke bolj točno izraziti in se pri tem vprašati: Prvič, kdo sploh je ta zatrjevana slovenska politična emigracija, ki jo pisec enači z »nekdanjimi oblastniki kraljevine Jugoslavije, ... ki danes žive v emigraciji«? Drugič, ali so res ti izseljenci (posebej) krivi za slovensko katastrofo v drugi svetovni vojni? In tretjič, ali jim je mogoče očitati krivdo tudi za to, da (če ali v kolikor) zunanja politika zahodnih držav danes ne podpira, vsaj javno ne, tistih sprememb v Jugoslaviji, ki si jih v današnji Sloveniji domala vsi želijo?

Enačba v prvem vprašanju prav gotovo ne drži. »Nekdanji oblastniki kraljevine Jugoslavije« so že dolga leta v grobu. Poslednji med njimi je bil dr. Miha Krek, ki je umrl leta 1969. Še živeči slovenski politični begunci iz vojnih in povojnih let (z izjemo dveh preživelih poslancev poslednjega predvojnega parlamenta, ki pa je bil razpuščen skoraj dve leti pred nemškimi napadom na Jugoslavijo) niso bili med »nekdanjimi oblastniki kraljevine Jugoslavije« in je neresno njim priti (posebno) krivdo za razsulo predvojne države, za sledečo stalinistično bratomorijo v razmerah sovražne okupacije ali za nasilni režim v povojni Jugoslaviji oz. Sloveniji.

Kar se posebej tiče slovenskih beguncev, ki so se po vojni priselili v Združene države, je precejšnjemu številu časovna odmaknjenost od usodnih dogodkov ob koncu vojne oslabila čut in voljo za osebno politično poslanstvo in s tem povezane naloge. Temu ni kriva neka »silna ideološka razdrobljenost«. V Združenih državah so slovenski izseljenci postali naseljenci, ker je privlačna moč ameriške družbe edinstvena in je ni enake na svetu. Slovenski izseljenci so

navkljub prilaganju novi družbi večinoma ostali zvesti verskim, etičnim in narodnim vrednotam, ki so jih prinesli s seboj od doma in ohranili neko nadpovprečno zanimanje za povojni razvoj v Sloveniji in Jugoslaviji. Domala vsi so že zdavnaj postali ameriški državljani in se v veliki večini ne nameravajo vrniti v Slovenijo. Saj so v Ameriki zrastle in se uveljavili njihovi otroci.

Povedati je treba, da so slovenski izseljenci, z malenkostnimi izjemami, vedno in povsod nastopali kot Slovenci in poudarjali svojo posebnost in se niso zatekali pod jugoslovanski dežnik. Povedati je treba, da so neutrudno prikazovali in poudarjali drugo stran zgodovine o vojni in revoluciji v domovini, kar ni ostalo brez uspeha. Omeniti je vredno, da je bila med temi izseljenci skupina, ki je prižgala in dvignila plamenico slovenske državne misli in suverenosti. Danes je ta misel v osredju razmišljanj in razprav, upov in načrtov o slovenski bodočnosti pri Slovincih v domovini in po svetu.

Prav nič resno ni, kriviti te povojne (ali tudi že predvojne) ameriške Slovence za zunanjo politiko Združenih držav (in njihovih zahodnih zaveznikov) do povojne Jugoslavije s sklopu geopolitičnih razmer, ki jih je tako močno sprevrgla druga svetovna vojna. Najprej je treba priznati, da je prav ta ameriška zunanja politika preprečila, da po letu 1948 tudi narodi Jugoslavije niso padli nazaj pod oblast Stalinovega imperija. Razloge za to, da ta zunanja politika ni aktivno podpirala potrebne decentralizacije v povojni Jugoslaviji, pa je treba v prvi vrsti pripisati počasnosti in šibkosti notranjopolitičnega razvoja v Jugoslaviji, dokler ni padel Aleksandar Ranković, povojni arhitekt staropartijskega in velikosrbskega centralizma po sovjetskem vzorcu, navkljub ustavnim spremembam in samoupravljanju po letu 1948.

Ko se je v naslednjem razdobju (1966-1971) notranjopolitična struktura Jugoslavije korenito spremenila v prid suverenosti njenih sestavnih narodov oz. republik, Združene države tega zdravega domačega razvoja niso ovirale in bi ga bile verjetno tudi aktivno podprle, ko se ne bi bil notranjopolitični tok v Jugoslaviji po le nekaj letih liberalizacije že decembra 1971 nenadoma obrnil nazaj in proti začetemu sproščevanju.

Stane Kavčič, ki je v Sloveniji stal na čelu notranjopolitične prenoje v letih 1967-1971, je obenem z liberalnejšimi voditelji v drugih republikah leta 1972 postal žrtev partijske stare garde potem, ko je ta v Karadjordjevem pridobila Tita, da se je odločil za zapovrstne čistke mlajših voditeljev v vseh pglavitnih republikah, še prav posebno na Hrvaškem, ki se še do danes ni mogla izkoptati izpod ustrahovanja po letu 1971.

Ko pred globokimi ustavnimi spremembami v razdobju 1967-1971 (pa tudi po njih) tudi v Sloveniji še nihče ni mogel odkrito pisati ali govoriti o novem slovenskem narodnem programu in resnični demokratizaciji, je junija 1967 v Celovcu izšla knjiga Cirila Žebota **Slovenija včeraj, danes in jutri**, v kateri sta bili posebno poudarjeni dve točki: da se je v evoluciji spreminjanja iz monopolistične in centralistične oblasti komunistične partije potrebno zavzeti za konfederativno preureditev Jugoslavije, ki bo nepovratno afirmirala slovensko suverenost, v teku postopne demokratizacije pa se truditi za osamosvojitvev

(Dalje na str. 6)

MALI OGLASI

Janitorial Duties

Slovenian Workmen's Home, Waterloo Road. Call Steve Shimits — 531-2281.

(88-89)

WANTED

Case manuf. company looking for individual with experience, basic woodworking equipment. Simple machine repair. Some maintenance, willing to learn manuf. process. Apply:

Ken Nosse — 621-8447

(88-90)

House For Rent

3 bdrm. 1½ bath. Garage. Euclid, north of Blvd. \$450 a month, plus utilities. Contact Dolores Walker — 731-3111.

(89-92)

For Rent

Single Home. Immaculate 2 bdrm. bungalow. Attached garage. Full basement. Adults only. No pets. Call 951-9487.

(89-92)

Help Wanted

Part-time office cleaning. 6:30 a.m. to 10:30 a.m., Mon. thru Fri. at Willoughby Mfg. Co. Send reply to: Cleaning, P.O. Box 656, Willoughby, OH 44094.

(89-90)

For Rent

5 rooms down, w/fireplace. Holy Redeemer parish. Call 729-7140 after 5 p.m.

(89-90)

Hiše barvamo zunaj in znotraj. Tapeciramo. (We wallpaper). Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizarska dela.

Lastnik TONY KRISTAVNIK
Pokličite 423-4444 (x)

Complete Works of IVAN CANKAR

Collectors' item. - Hard to come by. Best offer over \$150. Write to: 639 Broadway, New York City, 10012 or call (212) 475-0450.

(x)

Resnica o oktobrski revoluciji

(Nadaljevanje s str. 2)

Tretje »čudno« naključje je bil Jud Lev Bronstein ali Trocki. Ta je med vojno živel v ZDA kot velik gospod. Na videz je bil v službi pri Fox filmu, v resnici pa ni nikoli delal. Tudi ta je ob novici, da je v Rusiji izbruhnila revolucija, takoj hitel v Petrograd. Potoval je z rednim ameriškim potnim listom. Kdo mu ga je izdal? S sabo je imel deset tisoč dolarjev v zlatu. Kdo mu jih je preskrbel? Vprašanja brez odgovora.

V Petrogradu je skupaj z Leninom organiziral prevzem oblasti v prid boljševikov. Na petrogradskih ulicah in po vsej Rusiji je vladala velika zmeda. V tej zmedsi si je Trocki zamislil prevzem oblasti na originalen način, ne z revolucijo množic, temveč s pomočjo državnega udara, bi danes rekli. Na tiho je zbral kakih tisoč mož, samih tehnikov za telefone, železnico, pošto, banke.

Dne 7. novembra po našem koledarju ali 24. oktobra 1917 po starem julijanskem so pripravljene moške zasedle pošto in telefon, železniške postaje, državno banko. Naslednji dan so navalili na Zimsko palačo, sedež vlade, in jo zavzeli ter vlado odstavili. Prevzem oblasti je uspel v celoti in brez prelivanja krvi. To ji je sledilo pozneje, ko so boljševiki začeli izvrševati oblast in svoje revolucionarne zamisli: diktaturo boljševiške partije z likvidacijo vseh nasprotnikov.

Revolucija je rodila protirevolucijo. Boji med rdečearmejci in njih nasprotniki belogardisti so trajali tri leta (1918-1921). Sledila je silna suša in lakota, ki je terjala milijone žrtev. Za lakoto je prišla Stalinova prisilna kolektivizacija zemlje, upori kmetov in novi milijoni žrtev ter deportacij v Sibirijo. Za tem so bile na vrsti Stalinove čistke v tridesetih letih, v štiridesetih letih druga svetovna vojna, ki ji je bil za botra tudi Stalin s pogodbo Ribbentrop-Molotov.

Po končani vojni pa nove internacije, gulagi, psihiatrične bolnišnice za disidente, taborišča, zatrtje delavskih nemirov v Demokratični republiki Nemčiji, na Poljskem, v Pragi, na Madžarskem. In seveda pomoč v orožju vsem revolucijam po zadnji vojni (Kuba, Nikaragva, Mozambik, Južni Jemen, Vietnam, Angola, Kampučija, Etiopija, Kitajska). Povsod nove diktature po sovjetskem zgledu z novimi žrtvami, zapori, likvidacijami.

To je obračun sedemdesetletnice oktobrske revolucije v Rusiji. Do sedaj ni še nihče sestavil statistike, koliko je bilo človeških žrtev v teh revolucijah, koliko ljudi v zaporih, v izgnanstvu, v psihiatričnih bolnišnicah. Najbrž si tega nihče ne upa, ker bi bile številke preveč grozne.

Toda gotovo bo prišel čas tudi za to, kakor je prišel čas za razne do sedaj prikrite zločine. Mislimo, da se zaradi tega ni kaj veseliti oktobrske revolucije boljševikov, ki je zatrla demokratično februarso revolucijo v Rusiji in vpeljala diktaturo partije in s tem samo zamenjala carsko diktaturo z novo, boljševiško, ki se je izkazala, da je hujša in bolj totalitarna kot carska.

Katoliški glas (19. novembra 1987)
(Po časopisu »L'Avvenire«)

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

1053 E. 62. cesta 431-2088

— V družinski lasti že 82 let. —

Za zanesljivost in stvarnost cen pri "kupovanju" ali prodaji Vašega rabljenega avtomobila se Vam priporoča slovenski rojak

Frank Tominc lastnik

CITY MOTORS

5413 St. Clair Ave.

tel. 881-2388

Kanadska Domovina

Potreba načrtovanja obrambe slovenskega narodnega teritorija v bodoči slovenski državi

(Dr. Peter Klopčič je na proslavi 29. oktobra 1918, ki se je vršila 17. oktobra 1987 v Slovenskem domu na Pape Ave. v Torontu, v svojem govoru obravnaval temo, ki se bo nekaterim zdela »militaristična«, v stvari pa je tehnično globoko razmišljena teza o ustvaritvi slovenske narodne vojske, ki bo ena najvažnejših komponent svobodne in neodvisne države Slovenije, ki se bo, bodisi v predvidevani Združeni Evropi ali v kakršnikoli drugi obliki zasnova in postala odgovorna za obrambo svojih meja. Mislim, da bodo bralci K.D. izsledke dr. Petra Klopčiča z zanimanjem brali. — O.M.)

Švicarski primer narodne obrambe

Pri proučevanju problema narodne obrambe si za primerjavo oglejmo Švicarje. Ta je imela leta 1860 1,8 milijona prebivalcev; Slovenija jih je imela malo manj. Samostojnost pa je Švicar dobila že v 13. stoletju, ko so se v obrambno zvezo povezali trije kantoni, katerim se je kasneje pridružilo še deset drugih. Z vestfalskim mirovom 1648, je bila Švicar mednarodno priznana kot samostojna in obenem nevtralna država. Čeprav ni bila vpletena od Dunajskega kongresa, ki je znova priznal njeno nevtralnost, to je od leta 1815, v nobeno vojno, je kljub temu najbolj militarističnih držav v Evropi. Švicarji morejo v 48 urah mobilizirati deset odstotkov prebivalstva. Vsak Švicar mora po odsluženju vojaškega roka iti na vojaške vaje vsako leto do 50. leta starosti.

Švicarski narodni dohodek je leta 1977 znašal 60 milijard dolarjev; od tega so za obrambo porabili le 2%, ali malo več kot eno milijardo dolarjev.

Vsako leto mora na vojaške vaje, ki trajajo en mesec, 400.000 moških. Da je švicarska vojska močna in pripravljena, se vidi tudi iz dejstva, da jo nacistična Nemčija med 2. svetovno vojno ni upala napasti, ker bi tak napad zahteval preveč žrtev. Seveda se prav tako danes Švicarji zavedajo, da se Sovjetom ne bi mogli dolgo upirati. Je pa njihov cilj, da bi napadalca čimdelj odbijali in mu prizadevali čim več žrtev.

Tako obrambno filozofijo bi mogli sprejeti prav tako drugi manjši narodi, tudi slovenski.

Vsak Švicar mora iti v vojaško službo za štiri mesece, ko dopolni 20 let, v naslednjih letih pa mora opraviti še osem let orožnih vaj po tri tedne. Vojaška služba je v Švicar del vsakdanjega življenja in ta dolžnost traja dolgo vrsto let. Vsak otrok vidi, kako gresta njegov oče in učitelj na orožne vaje. Vojska ima v tej deželi kar mitičen položaj in je ena najvažnejših institucij.

Sedanja jugoslovanska oblast deloma posnema isti princip — a ne dovolj dosledno, ker ima vojska, ki je v rokah partije, še vedno pretežno politično moč.

Poglejmo še nekaj drugih primerov malih držav.

Urugvaj — Število prebivalcev l. 1983 - 3 milijoni. Naro-

dni dohodek (1985) 5 milijard dolarjev. Armadne sile štejejo približno 32.000 mož.

Paragvaj — Število prebivalcev (1985) nekaj manj kot 4 milijoni. Narodni dohodek (1985) 2,6 milijarde dolarjev. Za obrambne sile gre 15% državnega proračuna. V vseh obrambnih silah služi 14.370 mož (zopet l. 1985).

Obramba slovenskega ozemlja

Stari grški rek pravi: »En vod vojakov je že nešteto krat rešil kulturo in civilizacijo.« Vsi vemo, da narava ne tolerira praznine.

Vemo tudi, da kultura, ki se ne zna braniti, ni kultura. Narod, ki se ne zna braniti, ni narod.

Če hočemo torej ostati in »postati« pravi narod, moramo posvetiti narodni obrambi največjo in posebno pozornost.

Dr. Andrej Fink je v svojem članku »Ob nevtralnosti«, objavljenem v *Svobodni Sloveniji* 25. junija 1987, omenil sledeče:

»Naj bo moč države še tako majhna, važno je, da dominira svoj prostor, četudi zelo omejen. Nobena sila, velika, srednja ali majhna, ne tolerira ob sebi praznine, kajti praznina je najboljša vaba za vsakogar, ki bi jo hotel napolniti ali prazno ozemlje zavzeti. Ko pravim prazno ozemlje, mislim s tem na teritorij in prebivalstvo, kjer ni politične volje, na katero bi se lahko računalo in jo jemalo v poštev. Takih praznin se sile boje, a ne, ker bi zanje predstavljale kako nevarnost same po sebi, temveč ker jo bo lahko skušal napolniti in zavzeti kak tekmeč (več ali manj sovražni sosed ali nasprotnik). Zato je skrb za varnost in moč (čeprav relativno) majhne države nujno njena odgovornost in končno tudi rešitev, ker ji tako večje sile lahko zaupajo in dobijo jamstvo, da vsaj na tistem ozemlju ni pričakovati nestabilnosti.«

To se pravi, da bi bila prva naloga kakršnegakoli slovenskega političnega vodstva, da v primeru razpada Jugoslavije organizira čim hitreje narodno vojsko.

Slovenija ima danes približno 2 milijona prebivalcev in bi lahko v krizi mobilizirala 300.000 mož. To je kakih 30 divizij. Če bi bila ta vojska moderno oborožena in res temeljito izvežbana in organi-

zirana, bi se lahko uspešno upirala tako Italijanom, kot Avstrijcem. Gorat svet bi obrambo še bolj omogočal.

Trideset divizij je kar velika vojska. Nemci so zasedli Italijo l. 1943 in razorožili italijansko vojsko s šestimi divizijami.

Slovinci bi morali slediti švicarskemu sistemu obrambe, rekrutiranja in treniranja vojske. Ima pa Švicar seveda veliko prednosti pred Slovenijo. Švicarski narodni dohodek je znašal l. 1977 preko 60 milijard dolarjev. Res je tudi, da je isto leto dohodek Irske znašal 9,4 milijarde dolarjev, pa imajo Irci svojo državo in vojsko, ki jih stane zaradi otoškega položaja manj kakor bi recimo nas.

Slovinci bi morali v prvih letih slovenske državnosti žrtvovati za obrambo vsaj 600 milijonov dolarjev letno, ali 310 dolarjev na osebo. Za primerjavo: ZDA porabijo za obrambo na osebo letno 800 dolarjev, Kanada \$250 in ZRN (Zahodna Nemčija) 328 dolarjev. Znesek 600 milijonov dolarjev bi znašal torej približno 10% celotnega narodnega dohodka. To je ogromna žrtev, toda ne smemo pozabiti, da svoboda ni poceni. Po drugi strani pa bi se v takem primeru Slovenija otresla različnih davatev Beogradu, ki znašajo precejšen odstotek slovenskega narodnega dohodka.

Seveda bi bila zgoraj omenjena vsota veljavna le nekaj let, potem pa bi se odstotek verjetno znižal. Prva leta bi bila gotovo kritična, ker bi morali nakupiti v tujini veliko težkega orožja, oklopna vozila, protiletalsko orožje in letala.

Meseca junija 1915 je Italija nenadoma napadla Habsburško monarhijo. Ta tega napada ni pričakovala, vsaj ne tako hitro, in ni imela rezervnih čet, da bi branile meje. Na fronto so poslali orožniške oddelke, ki so jih imeli v Sloveniji in na Tirolskem. Očividec mi je pravil, da je Avstrija imela tako malo teh orožnikov, da so frontno linijo držali 15 metrov oddaljeni drug od drugega. Kljub tej maloštevilnosti so ti orožniki vzdržali prve napade italijanske vojske. Medtem je Avstrija poslala na fronto redno vojsko in vsaj za čas stabilizirala fronto.

Iz tega sledi, da je v interesu republike Slovenije, da ima čim številnejšo in dobro oboroženo milico. Če se šibka

DROBTINE Z ZAPADA

LETHBRIDGE, Alta. - Letos nam je nebo naklonilo izredno lepo jesen. Farmarji so za spremembo v lepem, večinoma sončnem vremenu, zlahka pospravili poljske pridelke. Letina žita je bila nadpovprečna, le cena temu je nižja. Tudi sladkorna pesa je bogato obrodila. Je pa od farmarjev težko zvedeti o letini. Imajo svoj besednjak, ki redko uporablja besede: dobro, prav dobro, besede »odlično« pa sploh ne poznajo.

Ko takole, iz vljudnosti pri dopoldanski kavi, pobaraš, kakšna je bila letina, bo brž povedal: »Not too bad« oz. »ne preslaba«, čeprav se mu ob odgovoru lica razkrehnejo v zadovoljiv nasmeh. Zanimivo je, da tisti, ki večno tožijo, pobašejo svoje cule tam v decembru in se umaknejo snegu in mrazu, večkrat za več mesecev na jug prezimovat. Razumljivo, saj res ni »too bad« — mnogim pa gre trda...

Nekaj naših prekmurskih družin se je podalo na večtedenski obisk Slovenije, predvsem rojstnih prekmurskih kra-

zgradba Jugoslavije razsuje, bodo to po vsej verjetnosti v tistem trenutku edine sile, s katerimi bo Slovenija lahko branila svoje meje.

Obrambne zgradbe

Med drugo svetovno vojno so gotove zgradbe igrale veliko vlogo v vojaških operacijah. Zanimivo je, da to niso bile utrdbe, ki bi bile specifično zgrajene za obrambo, ampak velike in solidne stavbe na strateških točkah. Mnogi se verjetno še spominjate samostana Monte Cassino v Italiji. Ta samostan so Nemci le delno preuredili za obrambo in so tako držali v šahu ogromno zavezniško premoč več mesecev. Bolj ko so zavezniki bombardirali iz zraka in s topništvo ta samostan, več ruševin je bilo in s tem je bilo toliko težje organizirati napad s tanki ali naskok s pehoto. V Stalingradu so zgradbe tudi igrali odločilno obrambno funkcijo. Najbolj srdite borbe so bile v tovarni traktorjev »Rdeči oktober«.

V začetku vojne l. 1939 so Nemci brez večjih težav zasedli skoro vso Poljsko, le v Varšavi so jih Poljaki ustavili vsaj za nekaj dni.

Poučna je tudi legendarna borba za Alcazar de Toledo v španski državljanski vojni. Kljub ogromni premoči napadalcev, so se nacionalisti branili več mesecev. Republikanske čete so uporabljale topništvo, kopali so rove in minirali in razstrelili skoro polovico gradu. Toda čim več je bilo razvalin okoli gradu in v gradu samem, tem uspešnejše so se

(Dalje na str. 6)

jev, kjer se je po vojni veliko spremenilo. Prej nekako oddaljeni in manj razviti kraji so po vojni menda hudo napredovali. Grozot vojne niso občutili tako hudo kot ostala Slovenija.

Zemlja ni tako radodarna in industrija je spremenila življenje tudi tam. Opuščajo se polja, zdaj vabijo tovarne in lažji na ure razdeljeno delo predvsem mlade. Tako kot marsikje drugod doma bo s starimi, ki jim je bila zemlja sveta, umrlo tudi poljedelstvo. Seve spremembe prinese različne žegne, pa tudi koprive. Zdaj je menda tudi tam kupljen kruh slajši in kupljeno mleko tečnejše. Da lažje rineš, moraš tudi tam imeti dve službi, prav malokje pa si žele kmečkih del. Je res spremenjen svet. Se pa tudi tam menda precej pije.

Nisem imel prilike pogovoriti se podrobneje z vsemi tremi družinami (Kelenčevi, Toplakovi in Zrimovi). Edina od obiskovalk, s katero sem na kratko izmenjal nekaj besedi, je bila z obiskom in življenjem v sedanjem Prekmurju zelo zadovoljna. Čutim, da ves žegen, ki ga živimo tule, nekaterim ne pomeni veliko, smo pač izbirčni v vsebini življenja.

V Evropi sta bila tudi več tednov zakonca Glavina (g. Jože in žena Marija), ki sta odpotovala v poletju na važen življenjski družinski dogodek. Hčerka Marija, ki je pred leti odpotovala v Francijo, je te dni v samostanu tam položila večne zaobljube. Častitamo s. Mariji in seve dobrim staršem. Po tem svečanem dogodkom sta Glavinova še porajžala po Evropi in nazadnje obiskala domače primorske rojstne kraje, ki jih je g. Jože že nekajkrat prej obiskal in nam prinesel od tam slovenska vrtna semena.

Zdi se mi, da je to vse, kar se je v poletju dogodilo med nami. Nekaj novih upokojenk imamo, pa Bog varuj, da bi vam povedal imena. Torej nič imen in zame nič zamere!

Menda je te dni končal srednjo šolo zadnji fant prve po vojni tod rojene generacije. Je res fejest fant Riki Ambrožič, sin Mirkota in Tončke roj. Hribar. Pridne sorte je, delaven, odličen smučar (morda mi je zato malo bolj pri srcu). Vpisal se je na našo univerzo. Ker mu ni manjkalo kruha, je precej prerastel stariša. Ko vsem trem častitam, me Rikov napredek opominja, da se meni oz. nam leta kar dvakrat prehitro nabirajo in nam vsem, četudi različno hitro, »sonce zahaja«!

Pak

**Kanadski rojakil
Dopisujte v Ameriško
Domovinol**

Dr. VINKO BRUMEN

Janez Ev. Krek in mi

(Dne 31. oktobra 1987 so Slovenci v Argentini praznovali slovenski narodni praznik /29. oktober 1918/. Proslava je bila v Slovenski hiši v Buenos Airesu, slavnostni govornik pa je bil dr. Vinko Brumen. Njegov govor prinašamo v celoti. Izšel je v »Svobodni Sloveniji« 12. nov. 1987. Ur.)

Dobra in hvalevredna je navada, da vsaj od časa do časa posvetimo svoje misli velikim možem naše zgodovine in našega naroda. S tem damo njih dolžno čast, se ustavimo ob njihovem delu in se tudi sami navdušimo za podobno delo. Ne moremo jih sicer dobesedno posnemati, kajti vsak od njih je imel svoj značaj in svoje sposobnosti, tudi je vsak od njih živel v svoji dobi in delal v svojem položaju. Po svoje so

doumeli svojo dobo in svoje naloge in skušali so jim ustreči, kakor in kolikor so mogli.

Mi danes živimo v svoji, to je v naši dobi, naše naloge so danes drugačne, naše sposobnosti nam omogočajo delo, s katerim bolje ali slabše rešujemo naloge naše dobe. Skušajmo tudi mi v tem našem trenutku čim bolj služiti našim nalogam! Tako bomo svoje velike prednike najbolje počastili.

Hvalevredna, pravim, je navada, da se svojih prednikov, zlasti tistih, ki so se v službi svojega naroda in v svoji dobi posebno izkazali, kdaj pa kdaj spomnimo in jih počastimo. To velja vedno in tudi danes, tudi za nas. Zdi se pa, da bi danes morali svoje prednike ne častiti, marveč zagovarjati in braniti. Živimo v nekaki razdiralni dobi, ko se bolj trudimo,

da podobe svojih prednikov, tudi največjih in najzaslužnejših, podiramo in mečemo z oltarjev domovine, dolžimo jih za vse, kar je krivega ne samo v naši preteklosti, marveč celo v naši sedanjosti. Krivični smo jim, ko jim ne priznavamo tistega, kar so storili in dosegli, ker da ni to, kar bi mi danes želeli in hoteli. Omalovažujemo, kar so dosegli in večamo nepopolnosti doseženega, nepopolnosti, brez katerih ni noben uspeh, katerih se v posebnih okoliščinah svojega trenutka morda sploh niso mogli ogniti.

Tudi če niso v vsem dosegli uspeha, morda niti niso vselej iskali tistega, kar bi mi danes hoteli, ker kljub svoji veličini in kljub vsemu naporu niso bili ne vsemodri in vsemogočni, a so vendar dosegli marsikaj, kar je bila neprecenljiva pridobitev v tistem času, brez katere pozneje in danes ne bi dobili in morda niti pogrešali, kar po njihovi zaslugi imamo.

Ni prav, da stikamo pri njih le za napakami in pomanjkljivostmi. Dajmo svojo ceno predvsem njihovim zaslugam, po njih in ne po morebitnih pogreških imajo mesto v naši zgodovini. Kritična zgodovina bo odkrivala tudi te, a to je ravno stvar zgodovine. Namen naših počastitev pa je, da pokažemo njihovo veličino in se še sami ogrejemo ob njej.

Pred nekaj dnevi je preteklo 70 let od smrti enega od naših velikih mož, Janeza Ev. Kreka. Nihče ne more resno in pošteno zanikati zasluge, ki si jih je on pridobil s svojim delom za svoj slovenski narod. Verjetno je bil eden od največjih mož naše zgodovine, kateri je za blagor svojega naroda dosegel več kot kateri koli drugi, in se je v naporu, da doseže, kar je iskal, povsem izčrpal in tudi umrl.

Ni danes tukaj ne mesto ne priložnost, da bi vse Krekovo delo prikazali in ga precenili. O vsem tem je bilo že mnogo napisanega in povedanega, pa ga bo treba še raziskovati, da se razsvetli to in ono, kar morda še ni dovolj znano in precejeno. Zato naj tukaj le v skopih črtah pokažemo neka dejstva iz njegove obširne dejavnosti in nekaj potez njegove izredne osebnosti. Doma ga te dni mnogi častijo in mi tukaj ne moremo zaostati.

Kreku je bilo dano le kratko življenje, komaj slabih 52 let, pa še od teh jih je več kot polovico preстал v otroštvu in v šolah, le ostanek, četrto stoletje svojega življenja, je mogel posvetiti delu za narod. Pa še od tega se je v polni moči le sedem let mogel dati javnemu delu, nato je že oslabel, pa je še moral ustrezati izzivom zunanjih dogodkov in streči nalogam, katere so ti postavljali. Nekdo je moral to storiti; ne bi bila izrecna naloga Krekova, ko bi imeli zadosti delavcev in sposobnosti, da bi se jim posvetili. Morda bi jim kdo drugi mogel bolje streči kot je to storil Krek, a ga ni bilo.

Po končanem šolanju na
(dalje na str. 7)

Govor dr. Petra Klopčiča

(Nadaljevanje s str. 5)

branili nacionalisti in tudi dočakali rešitve.

Za nas Slovence so te izkušnje važne, ker nas uče, da nima smisla graditi in investirati milijone v obrambne linije. Tako linija Maginot, kot Atlantski zid nista med drugo svetovno vojno dala sigurnosti za defenzivno vojno.

Pač pa je seveda važno, da je vsaka stavba v obmejnem pasu zgrajena tako, da more služiti kot obrambna točka. Seveda morajo biti take stavbe zgrajene solidno, posebno kleti, da prenesejo bombardiranje in da so dovolj močne, da so sposobne nositi ruševine. Kanali za odplake pa morajo biti tako veliki, da služijo kot rovi za dostop ali umik. Jasno, da se ti gradbeni kriteriji najlažje upoštevajo pri velikih zgradbah kot so šole, tovarne, skladišča in podobno.

Morda bo kdo dejal, da vse to veliko stane. In bo imel prav. Toda enkrat za vselej si moramo Slovenci priti na jasno, da obramba svobode zahteva ogromno žrtev. Postati bomo morali pač vojaško resen narod, kot so Švicarji, pa pri tem slediti njihovem vzgledu, ki kljub svoji nevtralnosti polagajo silno važnost za svojo narodno obrambo.

Samo če bomo za svojo narodno obrambo skrbeli kot skrbijo Švicarji, Izraelci in svoj čas nekdanji Srbi, se bomo Slovenci kot svoboden narod ohranili.

Da je Slovenija geopolitično naravna enota, kot to analizira angleški zgodovinar A.J.P. Taylor v svoji študiji »Habsburg Monarchy, 1909-1918« (str. 283), kjer se avtor čudi, da Slovenija ni postala neodvisna država.

Slovenija je vselej imela dokaj močno gospodarstvo, in če

bi v bodočnosti kot državna enota nastopila tudi s svojo armado, bi tako postala dejavnik v mednarodni politiki. Razumeti moramo, da nas nihče ne bo jemal resno v mednarodni politiki, dokler slovenski narod ne pokaže volje in sposobnosti narodne obrambe.

Vatikan je edina država na svetu, ki ima velik politični vpliv, brez da bi imela eno divizijo vojaštva (razen švicarske garde, ki v svojih srednjeveških kostimih straži in varuje sv. očeta).

Moč ostalih narodov in držav pa se meri po moči njihovega gospodarstva in na žalost tudi po številu pripravljenosti divizij, ki jih imajo.

Leta 1981 je Henry Kissinger na svojih tiskovnih konferencah po Južni Ameriki govoril veliko o novih nastalih državah v Afriki in drugod. Med drugim je govoril tudi v Brazilu. Njegova izvajanja so bila zanimiva za nas Slovence, ko je govoril o novonastalih državah. Rekel je, da je največji problem teh držav, da dobe državo predno se ljudstvo formira v narod in predno si zgradi in organizira svoje gospodarstvo.

Slovenci vse to imamo. Naš narod obstoja že več kot tisoč let; ima ustaljeno družbo in za razmere, v katerih je živel, dokaj razvito gospodarstvo. Manjka pa nam volje in skladnosti vseh miselnih struj naroda, da se doseže ta cilj. Taka skladnost pa je možna samo v demokratični in pluralistični družbi.

ISKRICA

Strela, kaj mislite, da je name laže igrati kot na piščalko? Imenujte me instrument kakršenkoli hočete, pohabiti me morete, igrati name ne.

W. Shakespeare

Slovenski oporečniki in slovensko politično izseljenstvo

(Nadaljevanje s str. 4)

slovenske socialistične zveze, da bi se razvila v enakopravno politično stranko.

Prvi knjigi je leta 1969 pod istim naslovom sledila druga. Po skoraj čudežnem naključju je na stotine teh knjig, posebno prve, vključno dvojni uradni prepovedi prodrlo v Slovenijo, kjer so krožile iz roke v roko. Zaradi te pionirske pobude je Ciril Žebot postal čisto posebna tarča političnega sovraštva staropartijskih mogotcev na čelu z Edvardom Kardeljem in Stanetom Dolancem, ki sta ga osebno klevetala celo kot »šefa črne roke« (Kardelj l. 1969) in »vojnega zločinca« (Dolanc l. 1985).

Ko je po Karadjordjevem decembra 1971 na Jugoslavijo ponovno legla senca staropartijskega nasilja in nazadnjaštva, je Ciril Žebot že pomagal bivšemu ameriškemu senatorju Franku Lauschetu pri dolgi vrsti posredovanj pri ameriški administraciji in v kongresu v obrambo zatrite liberalizacije in demokratizacije v Jugoslaviji ter za afirmacijo suverenosti njenih narodov in republik v duhu konfederativnih ustavnih sprememb iz liberalnega obdobja 1967-1971. To delo se je nadaljevalo skozi sedemdeseta in osemdeseta leta, pa tudi potem, ko so se zadnjih nekaj let novi rodovi v Sloveniji, podprti od skoraj vseh slovenskih izobražencev, postavili po robu zatiralski stari gardi in si priborili večjo mero svobode za uveljavljanje pravic slovenskega človeka in naroda ter se v letošnjem letu skoraj soglasno upirajo poskusom ponovne centralizacije oblasti prek novih ustavnih sprememb ali celo z grožnjami ponovne vojaške diktature v Beogradu.

Po zaslugi senatorja Franka Lauscheta so ameriški vladni in kongresni krogi dobro obveščeni o dogajanjih v Sloveniji in Jugoslaviji. Ti konstruktivni napori so v duhu svobodnega vplivanja ameriških dr-

žavljanov na zunanjo politiko svoje države. Poseben vpliv Franka Lauscheta izvira iz dejstva, da je bil dvanaest let član ameriškega zveznega senata in njegovega odbora za zunanje zadeve. Zaradi sorazmerno majhnega števila ameriških Slovencev je njihova politična teža v ogromnih Združenih državah zelo skromna. Zato je toliko bolj pomemben poseben vpliv senatorja Lauscheta za slovensko stvar v okviru ameriške zunanje politike.

Profesor Žebot pa je letos poleg drugih strokovnih sročanj sodeloval tudi pri okrogli mizi ameriškega Freedom House-a v New Yorku dne 6. junija 1987, o kateri Freedom House pripravlja posebno knjigo. Tudi tu ni šlo za kako neodmevno »emigrantsko« politično akcijo, temveč za argumentirano in dokumentirano afirmiranje slovenskih pravic v sklopu ameriške zunanje politike. Želeti je, da bi se aktivno zanimanje ameriških Slovencev za položaj Slovenije v okviru ameriške zunanje politike povečalo. Tudi slovenski državljani demokratičnih držav v zahodni Evropi in drugod po svetu naj bi se tamkajšnjim ustavnim možnostim in političnim okoliščinam primerno trudili za nadaljni razmah in utrditev slovenskih narodnih in človeških pravic.

Poglavitna teža izboljšavanja političnih razmer v Sloveniji in Jugoslaviji pa je, hvala Bogu, zopet na ramenih in v rokah slovenskega naroda samega. Po večih desetletjih si slovenski narod začenja »pisati svojo sodbo sam«. Mi mu moremo od daleč več ali manj, le skromno pomagati.

Pomoč izseljencev pa je tudi prepričljivejša in uspešnejša, če se more oslanjati na sile, dejavnike, gibanja in narod v domovini.

Mate Roesmann
(Cleveland, Ohio)

Dragi rojaki, potujete v Evropo?

Na pragu domovine, v središču stare Gorice na lepem drevoredu Corso Italija, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu: 75 sob s kopalnico, telefonom, radijskim sprejemnikom, barvno televizijo, mini-barom, klimatizacijo. Najmodernejši komfort po zelo ugodnih cenah: enoposteljna soba \$28.00, dvoposteljna soba \$39.00. Cenjenim gostom so na razpolago hale, konferenčna dvorana, parkirni prostor in hotelska restavracija v začasno ločenem poslovanju. V PALACE HOTELU bo poskrbljeno za vaš čimprijetnejše počutje, dobrodošlico pa vam bo osebno izrekel rojak Vinko LEVSTIK:

DOBRODOŠLI!

PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63
34 170 Gorizia-Gorica, Italy; Tel.: 0481-82166; Telex 461154 PAL GO 1

Janez Ev. Krek in mi

(Nadaljevanje s str. 6)

Dunaju in po kratkem službovanju v Ribnici, je mladi doktor bogoslovja prišel v Ljubljano in postal profesor za osnovno bogoslovje in tomiščno filozofijo na ljubljanskem bogoslovnem učilišču, kar je uradno ostal do upokojitve malo pred smrtjo. Tak je bil do smrti njegov duhovniški položaj, katerega bi le malo spremenilo papeško odlikovanje, ki ga ni sprejel.

Pač pa se je mladi Krek takoj skušal razgledati v tedanjem slovenskem položaju in danih razmerah. Začel je zbirati pri sebi dijake, jim priporočal učenje jezikov in filozofije, kar pa mu je kmalu izjavila šolska oblast. Videl je težko stanje kmečkega prebivalstva, mu posvetil mnogo študija in o tem napisal za tisti čas prav revolucionarno knjigo z naslovom **Črne bukve kmečkega stanu**. Postala je vir navdihov za javno delo na naši deželi.

Podobno je Krek, ki je prav tako dobro poznal bedo našega delavstva, temu predmetu posvetil mnogo resnega študija in je vprašanje obravnaval v svojih socialnih pogovorih, iz katerih je zopet zrasla obširna knjiga, kateri je dal naslov **Socializem**. Tudi ta knjiga je bila prava in revolucionarna novost v naših razmerah. Enako je Krek tudi v poznejšem življenju resno študiral vsako zadevo, katere se je lotil in je tudi drugim, zlasti pa mladim dijakom, iz katerih je vzgajal delavce za prihodnost, vedno priporočal resen študij.

Kljub temu, da je Krek bil in ostal resen in vesten raziskovalec, kljub temu, da je vse svoje življenje pisal tudi pesmi in povesti ter gledališke igre, in kljub temu, da so mu prav v tej dobi njegove najvišje življenjske moči in največje delavnosti naložili še pisanje in razlago zgodbe svetega pisma, pa je bil predvsem zelo delaven in neugnan praktični javni delavec.

Ni za nas danes važno, ali je na vseh področjih, kjer je zastavil delo, bil prvi, ki je to storil, ali pa je kaj takega poskušal že kdo pred njim; Krek gotovo ni začel naše zgodovine. Vrednost njegovega dela je pač tudi v tem, da je marsikaj novega zamislil in ostvaril. A glavno je, da je Krek mnogo dela, kjer so morda začeli drugi, tudi dejansko izpeljal in da je z uspehi tega dela prepredel vso našo deželo in segel celo čez njene meje.

Skoraj slučajno je Krek spremil delavce na izletu na Smarno goro in je v razgovoru sprožil misel posebne delavske organizacije. Ni bila to prva delavska organizacija pri nas, niti ne prva, pri kateri je sodeloval Krek, a je bila matica mnogih podobnih društev. Krek je pomagal tudi pri ustanavljanju društev za delavke, je bil glavni vir navdiha in glavno gibalno pri izobraževalnih društvih, je ponesel misel združništva, zlasti posojilništva in jo razširil po vsem na-

šem ozemlju. Pa ne samo to, ni bil le nekak miselni vodja vseh teh organizacij, kot navadni težak je delal v marsikaki od njih in bi težko našli kako, v kateri Krek ne bi bil vsaj kdaj govoril ali navduševal.

Tako so v glavnem iz Krekovega duha in njegovega dela, če ne vselej vznikle pa zrasle in dozorele Jugoslovanska strokovna zveza, ki je zastopala gmotne koristi naših delavcev, Slovenska krščanska socialna zveza, ki je oživljala in vodila izobrazbeno delo na slovenskem podeželju, Gospodarska in Zadružna zveza, ki sta pomagali pri gospodarskem napredku našega človeka in ne nazadnje tudi Slovenska in Vseslovenska ljudska stranka, katera je politično prebudila in povezala zlasti naše kmečko pa tudi delavsko prebivalstvo. V vseh teh organizacijah so delali še mnogi drugi, marsikateri od njih že kot Krekov učencec, a duša vsemu je bil Krek in gotovo brez njega nobena ne bi postala to, kar je bila.

Celo v politiki je Krek imel vodilno vlogo. Zdi se sicer, da tu ni bilo njegovo glavno mesto, celo branil se je politike v nekaterih priložnostih, v drugih ga je ljubosumnost potiskala v ozadje, a v vsej naši takratni politiki se poznajo sledovi Krekovega dela. V politiko je Krek stopil po ukazu škofa Jakoba Missie, kateri je sicer odločil, da naj duhovnik ne kandidira, zlasti kadar je za to na razpolago katoliški laik, vendar je Kreka izbral za prvega kandidata v tedaj na novo ustanovljeni peti kuriji, v kateri edini je veljala splošna in enaka volilna pravica.

Krek je bil izvoljen; tako je leta 1897 postal državni poslanec in je uradno stopil v politiko. To pa ga je trenutno tudi oddaljilo od njegovega dela med ljudmi. Zato ni bilo prav nič čudno, da se je Krek pri prvih naslednjih volitvah (1900) branil kandidirati in je raje ostal doma. Do naslednjih volitev (1907), ko je sicer bil kranjski deželni poslanec, se je ves posvetil podrobnemu delu doma in zato to dobo imenujem najvažnejšo dobo njegovega življenja, ko je še v polni moči storil največ od tistega, kar pri njem občudujemo in zaradi česar ga slavimo tudi danes, saj je v tej svoji najplodovitejši dobi dosegel neprekosljive uspehe.

Ko je Krek ponovno postal državni poslanec (1907), je stopil v zadnje desetletje svojega življenja. Zdi se, da je že začela slabeti njegova vsaj na videz neizčrpna življenjska sila. Razen tega je zgodovina začela z velikimi koraki stopati v novi čas. To je bila doba aneksijske krize (1908), ko si je avstroogrška monarhija prilastila že 30 let zasedeno Bosno in Hercegovino, to je bila doba balkanskih vojn (1912-1913) in to je končno bila doba, ko se je z umorom avstrijskega prestolonaslednika in njegove žene v Sarajevu (1914) začela prva svetovna

vojna.

Ti dogodki so obrnili poglede politikov navzven; zdelo se je, da ni več prve važnosti to, kar se je dogajalo in delalo v narodu, da se je bilo treba bolj pozanimati, kaj bo z narodom kot celoto. Bistri politiki so videli, da se avstrijski vladavini bliža konec in je treba poskrbeti, da naš narod ne utрпи prevelike škode ob zgodovinskem preobratu, ki se je naglo bližal.

Naši politiki so imeli v tem primeru težko nalogo, mnogo težjo kot njihovi predniki. Ti zadnji so še mogli verjeti v obstoj in trdnost avstroogrške monarhije in so mogli iskati rešitev našega narodnega vprašanja v njenem okviru. Sedaj pa resen in odgovoren politik ni mogel več zaupati niti možni kaj šele resnični modrosti avstroogrške diplomacije: videl je, da je ta vodila v slepo ulico in končni polom.

Moral je začeti misliti na drugačne rešitve, moral je začeti tipati mimo monarhije in celo proti njej. V tem je bila velika novost položaja, ki je terjala mnogo domiselnosti in drznih spodbud. Če je kdaj prej ali pozneje v naši zgodovini bil politični položaj jasen in prozoren, v tem prehodnem in skrajno kritičnem to gotovo ni bil. Zato so tudi naši politiki morali previdno, a vendar drzno tipati v čas in prisluškovati klicu prihodnosti. Gotovo ni bilo vse idealno najboljšo, za čemer so šli, nikoli v zgodovini ni tako, trudili so se, da izberejo najboljšo še ostvarljivo rešitev in jo tudi dejansko ostvari. Tudi Krek pri vsej svoji umski bistrini in daljnovidnosti je bil le človek in je mogel ravnati le kot človek, skrben in previden v svojih dejanjih, a zmotljiv v neprozornosti in zapletenosti razmer.

V ta čas spadajo tudi Krekovi nazori in posegi, ki se mu danes včasih očitajo in se kritizirajo. Seveda se smeje kritizirati, kakor se sme kritično presoditi vse, kar se je delalo in storilo v naši zgodovini in se dela tudi danes. A kritika mora biti pravična in stvarna. Zlasti se mora kritik miselno prestaviti v dobo pred tistimi dogodki in dejanji, ne jih soditi iz poznejših izkušenj. Skušati mora doumeti, kaj je politik tistega časa mogel videti in vedeti, kakšne težave je moral premagati, v kakšno ostvarljivo rešitev je mogel upati, kajti z usodo naroda se ni smel igrati. Ne sme prezreti, da politik niti tedaj niti danes ne more vselej doseči, kar išče, četudi ima to za najboljšo, da vedno more doseči le nekaj, navadno ne idealno najboljšega, kar bi rad dobil.

Nimam namena ne zagovarjati ne braniti vsake Krekove zamisli in vsakega njegovega dejanja, prepustimo to kritični zgodovini! Bili so zadetki in bile so pogrške. A ko ga sodimo, se ne smemo omejiti le na druge in prezreti prve. Pri vsakem človeku lahko odkrijemo svetlobe in sence, oboje moramo dati na tehniko kritike in

(dalje na str. 8)

Ob prvi obletnici smrti Bojana Štiha

V ljubljanski stolnici je bila ob prvi obletnici smrti Bojana Štiha maša zadušnica in posebna komemoracija

Prijatelji Bojana Štiha so 13. oktobra zvečer priredili komemoracijo. Brali so odlomke iz njegovih del. Mašo zadušnico je opravil pomožni škof dr. Stanislav Lenič. Med mašo in po njej je ob orgelski spremljavi prof. Mirjam Tozonove čudovito pela solistka ljubljanske opere Božena Glavakova.

V uvodnem nagovoru v mašo je škof Lenič dejal:

»Ob prvi obletnici smrti slovenskega misleca, ustvarjalca, velikega kulturnega delavca in pristnega, neponarejenega človeka Bojana Štiha, ste mu v spomin hoteli pripraviti tudi nocojšnje srečanje v naši stolnici. Vse vas prisrčno pozdravljam, tudi v imenu odsotnega gospoda nadškofa.

Bojan Štih je zrasel iz slovenskih korenin, ki so vse globoko prepojene s krščanstvom. Tega ni nikoli v svojem delu, govorjenju in pisanju zatajil. Bil nam je vzor iskreno iščočega človeka, ki nenehno povsod išče lepoto in resnico. Ko bomo pri nocojšnji maši, ki jo bomo darovali za pokoj njegove duše, brali evangelij, v katerem Jezus očita farizejem njihovo poznanost, izgubljajo pa čut za tisto, kar je znotraj človeka, bomo lahko z veseljem ugotavljali: Bojan Štih je bil daleč od takšnega farizejskega duha. Mislim, da bi tudi njegovo znamenito izjavo, da je »komunist brez partije in kristjan brez Cerkve« razlagal prav v duhu tega evangelija. Zavračal je vse, kar je pozunanjenega tako v partiji kakor v Cerkvi, in sprejemal vse tisto, kar je na obeh resnično dobrega, plemenitega in v službi človeka. Zato se ne čudimo, da je ta večni iskalec lepega in resničnega pred svojo smrtjo, ko je njegov prodorni duh vedno bolj zapuščal »telo te smrti«, se ves zazrl v tistega, ki je sam o sebi rekel: Jaz sem Resnica in našel tudi končno umiritev v evharističnem Kristusu ter se otroško pobožno združil z njim v svetem obhajilu. Ta Kristus pa je njemu in nam vsem govoril: Jaz sem vstajenje in življenje. Kdor vame veruje, bo živel, četudi umrje...«

Nenavadno velik je bil obisk maše, ki jo je škof Lenič daroval za rajnega Štiha. Glas operne pevke Božene je na koncu napolnil svode stolnice ob pesmi: K tebi želim, moj Bog.

Družina (25. oktobra 1987)

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto!*

Vaše ime

Vaš naslov

---

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto!*

Vaše ime

Vaš naslov

---

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto!*

Vaše ime

Vaš naslov

American Home Publ. Co.,
6117 St. Clair Ave.,
Cleveland, OH 44103

Dear Sirs:

Enclosed is my check for _____ for a \$30.00 ad; \$20.00 ad; \$10.00 Christmas ad to appear in the Ameriška Domovina.

My name _____

My address _____

City and State _____

Viktor Blažič:

Dobljena vojna — Izgubljeni mir

VII.

Osvobodilni fronti je sledilo v glavnem vse, kar se je potencialno in dejansko upiralo prejšnjim, predvojnim, prevladujoče konzervativnim in v političnem razvoju zastalim razmeram. V uporniškem in prevratnem razpoloženju so do neba zrasla pričakovanja nečesa novega in odrešilnega, in to razpoloženje je bilo tudi nadvse sprejemljivo za obljube, ki so obetale usodne, enkrat za vselej odločene rešitve.

Osvobodilna fronta je imela takó priložnost postati veliko vseljidsko progresivno gibanje, ki naj uresniči novo vrsto vseljidske demokracije in pravične socialne ureditve. Nekako tako si predstavljamo, da je raslo razpoloženje, ko se je porajal duh ameriške demokracije.

Naši ljudje so šli v osvobodilni boj z velikimi in čisto specifičnimi, mirno lahko rečem, slovenskimi pričakovanji. V literaturi osvobodilnega boja jih je moč zelo razločno zaznati, pač kdor jih hoče videti in včasih tudi prebrati med vrsticami. Ta pričakovanja so bila tako velika in močna, da še dolgo po vojni, ko se jih je pač s tisto končno etapo pred očmi premišljeno zbijalo v tla s preračunanimi razočaranji, niso mogla povsem ugasniti. A med tistimi najmočnejše izraženimi, tistimi, ki so dali osvobodilnemu boju tako silen in nazadnje tudi tako neuničljiv vzgon, se mi zdijo najbolj razločno vidna naslednja.

1. Popolna emancipacija slovenskega naroda v združenji Sloveniji, kar pomeni pravico do kar najbolj izpopolnjene kulturne, gospodarske in politične avtonomije. Pričakovali smo, da si bomo po osvoboditvi naše sožitje in naš razvoj ter njegove institucije suvereno oblikovali po naših specifičnih potrebah. Da bomo postali suvereno ljudstvo s svojo državnostjo in da bo naš ponovni vstop v jugoslovansko federacijo le tista nujna garancija te suverenosti.

Ali ni na primer že ustanovni manifest KP Slovenije zahteval, da se je treba upreti »brezobzirnemu ropanju Slovenije«? Ali ni nekaj takega zahteval ustanovni poziv levega neodvisnega ljudskega gibanja, za katerega se danes ve, da ga je napisal Prežihov Voranc in ga že leta 1934 izdal v posebni brošuri? Ali ni v istem času Josip Vidmar spregovoril o kulturnem problemu slovenstva?

A kar zadeva Jugoslavijo, smo pričakovali popolnoma preurejeno državo, brez sledu kakšne nekdanje večinske hegemonije, kot skupnost popolnoma enakopravnih narodov, ki nekatere sestavine svoje suverenosti dogovorno (in ne brezpogojno), kakor so oboževane sile, državna valuta ter zunanje zadeve, prenesejo na skupna opravila.

Seveda takrat še nismo ve-

deli niti pričakovali, da bo slovenski narod še nadalje ostal razkosan in tudi nismo mogli vedeti, da bi v povojni prihodnosti nujno potrebovali posebno slovensko zastopstvo za manjšinske zadeve, v političnem središču države pa pravice do podpisa republike Slovenije na vsaki meddržavni pogodbi, ki bi zadevala v življenje ene ali druge slovenske manjšine.

2. Osvoboditev izpod klerikalnega varuštva. Naš osvobodilni boj je po svojem duhu precej od blizu spominjal na prvi veliki dogodek naše zgodovine, na našo reformacijo, na naše duhovno svitanje. Pravzaprav je bil naš osvobodilni boj plega vsega drugega še zmeraj upor zoper našo protireformacijo. Upor zoper izključno varuškega oblastnika, ki je izbran in predestiniran zato, da bi slovenski prostor ohranjal v stanju provincialne in brezpogojne pripadnosti nekemu večjemu prostoru. Ali, da bi vzdrževal naš prostor v stanju, ki so ga zaukazali kje drugje in njegovo prebivalstvo-čredo varoval pred kakšnim novim poskusom stare ali nove »norosti«. Mi pravzaprav niti nismo poznali voditeljskega oblastnika.

Bil je to obenem upor zoper uklenjenost našega duha v neko dogmatično samoomejevanje, upor zoper vsakršno mahničestvo. Upor, ki se je začel še pred tem, in sicer najbolj izrazito in tako rekoč prelomno s Kocbekovim *Premišljevanjem o Španiji*. Prav njegova udeležba na strani osvobodilnega boja tudi najbolj označuje navzočnost reformatorskega duha v tistem prej opisanem pomenu te besede. Z njim se je najmočnejše izrazila svojska nota v našem osvobodilnem boju, nota, ki je ni bilo drugod tako močne, namreč vzgon misli, sla po premišljanju, po nenehnem iskanju, po vedno novi radovednosti.

Lahko da je bil »slab politik«, kakor je pogosto slišati — jaz celo mislim, da to sploh ni bil — vendar je v svojih najglobljih občutjih in mislih ostal suvereno misleči in predvsem stvarniški duh. Nidkar si ni pustil kvariti svoje pesniške delavnice s kakšnimi »višjimi interesi«, ni se pustil zapreti v omejenost nove dogmatike, kakršno je narekovalo snovanje *končne etape*. Kocbek nam je zasejal seme duhovne svobode, pustil nam je odprta skrivna vrata k prihodnosti, in kdor jih je videl, ta je znal iskati naprej.

Lahko da je bilo tudi veliko protiverskih osti v našem osvobodilnem gibanju, vendar v našem temeljnem, najbolj razširjenem razpoloženju zagotovo ni bilo zlovesče misli na kak protikrščanski in nasploh protiverski pogrom.

Seveda je treba lepo priznati, da glede povojnega političnega življenja, če kajpak izvzamemo sovjetsko etapo, v literaturi NOB ni zaslediti kak-

šnih določnejših predstav, kar vsekakor ne govori v prid naši politični dozorelosti. Toda tisto, kar je doslej znanega o zborovanju aktivistov na Pugledu, razodeva veliko skepso in celo odpor do političnega življenja v sovjetskem smislu.

(Dalje prihodnji tork)

Janez Ev. Krek in mi

(Nadaljevanje s str. 7)

če je večja teža pri skledici vrlin, moramo to pošteno priznati, tudi kadar nam kaj drugega ni po volji. Pri vsakem človeku, tudi pri Kreku, pri katerem nahajamo vrline, ki niso pri ljudeh posebno pogoste.

Pa še nekaj je treba omeniti: v boju in še posebej v političnem boju, bitka ne gre le za nekaj, kar hočemo doseči, marveč tudi proti drugemu, kar skušamo odstraniti ali preprečiti. Pri tem je kdaj potrebno, kdaj drugič pa boj pripelje do tega, da se pretira vrednost in doseg želenega in zmanjšuje pomen nasprotnega. Zato se tudi ne sme vzeti kot čisto zlato vsaka beseda, naj bo hvala ali graja, ki jo politik izreče. Vedno in vselej se je treba prepustiti zdravi, stvarni in pošteni kritiki. Ta bo mogla umeti tudi kako nihanje ali omahovanje v nazorih, ki je bilo časovno pogojeno in se mu morda ni bilo mogoče izogniti. Sicer pa pot do uspeha, in morda še posebej v politiki, ni vselej ravna, cesarska cesta, marveč najčeseje vijugasta, z zaprekami opremljena in z ostrim gruščem posuta steza, na kateri se človek lahko spotakne, celo tedaj, kadar mu nihče ne podstavlja noge.

Če povzamemo povedano, vidimo, da se je Janez Ev. Krek uspešno uveljavil med nami kot velik socialni delavec, kot velik zadrugar, kot velik ljudski vzgojitelj, tudi kot velik politični delavec, kolikor je vsa ta veličina v naših razmerah sploh bila mogoča. A velik je bil na vseh teh področjih zlasti zato, ker je bil najprej velik človek, izreden človek, ki zasluži, da se ga spominjamo in ga slavimo.

Kot velik človek je znal gledati in videti človeka tudi v vsakem drugem človeku, tako v delavcu kot v kmetu, v dijaku kot v razumniku, v laiku kot v duhovniku, v moškemu in ženski, vsakega je obravnaval kot človeka. Bil je velik človek, kar ne pomeni, da je bil popoln človek. Imel je svoje napake, pogršel je v tem in onem. Bil je pravi človek, kateri je tu in tam stopil tudi v lužo, ker je šel, ko so mnogi drugi stali ob strani. Bil je velik a mi mu nismo bili vedno dovolj dozoreli in še nismo.

Krek pa bi se gotovo mogel polno izkazati in uveljaviti, ko bi živel in delal v drugačnih razmerah, v velikem svetu, ko se njegova nadarjenost in delavnost ne bi morale omejevati na naše ozke in malenkostne okoliščine. Tedaj pa nam ne bi bil to, kar nam je bil. Bodimo Bogu hvaležni zanj in za njemu podobne, če ni enakih!

Zahvalni dan polka zabava letos lepo uspela - Več kot 2500 gostov

Vsakoletni polka festival, ki ga ravno na Zahvalnem dnevu prazniku prireja Clevelandski slovenski radio klub v podporo dnevih radijskih oddaj Tonyja Petkovška, je tudi letos žel lep uspeh, saj računajo, da je bilo tokom dolgega večera navzočih več kot 2500 gostov. Nekateri so prišli za nekaj ur, drugi pa so ostali od začetka do konca. Spodaj prinašamo nekaj slik, na katerih sta lastnik Ameriške Domovine James V. Debevec in žena Madeline ujela nekaj naših naročnikov in prijateljev.

Predsednik Belokranjskega kluba Matija Hutar (levo) in Matija Grdadolnik sta bila dva od številnih gostov.

Zbrani na tem posnetku so (z leve): Ivan Rus, Peter Lekšan, Tom Košir in Mark Zakrajšek.

Zgoraj sta Ivan Cugelj in Ben Košir.

Mestni odbornik Michael Polensek je bil med številnimi politikami, ki so bili navzoči. Na desni na sliki je seveda radijski napovedovalec Tony Petkovšek. Tako g. Petkovškova trgovina Tony's Polka Village na E. 185 St. kot višja šola sv. Jožefa na E. 185 St. in Lake Shore Blvd. spadata v collinwoodsko vardo, ki ga zastopa v mestnem svetu g. Polensek.

Novi grobovi

(Nadaljevanje s str. 1)

in od tam na pokopališče North Madison na Hubbard Rd.

Sylvester J. Jeran

V torek, 24. novembra, je na svojem domu v Clevelandu nenadno umrl 76 let stari Sylvester J. Jeran, vdovec po l. 1986 umrli ženi Josephine J. (r. Muhic), oče Judith A. in

Jim-a, 3-krat stari oče, brat Franka Jerana in Max-a Yerana, veteran 2. svetovne vojne, zaposlen pri Murray Ohio 25 let, nato 20 let pri Hupp Co., do svoje upokojitve l. 1973, član KSKJ št. 169 in Woodmen of the World. Pogreb je bil iz Grdinovega zavoda na Lake Shore Blvd. 28. novembra v cerkev sv. Križa in od tam na pokopališče Vernih duš.